

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:
Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:
Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

ΠΡΩΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΩΤΟ:

sex, drugs and video art

«Φεγγαράκι μου λαμπρό, φέγγε μου να περπατώ, να πηγαίνω στο σχολείο, να μαθαίνω γράμματα, γράμματα σπουδάγματα, του Θεού τα πράγματα» .

Παλιό παιδικό τραγούδι

«Αν δεν μου πάρεις το καινούργιο video game, μην περιμένεις να διαβάσω για το σχολείο».

Σύγχρονο οικογενειακό μοιρολόι

Και να ήταν μόνο το καινούργιο video game (ξέρετε, εκείνο που προμοδοτεί τον χειριστή ανάλογα με τα πτώματα που έχει συγκεντρώσει) και γκάτζετς θέλει και τις ταινίες βίας θέλει και κινητό με κάμερα θέλει και βιβλία με μαύρο χιούμορ θέλει και ξενύχτια με σφηνάκια από τα δεκατέσσερα θέλει και μη χειρότερα. Προσθέστε σε αυτά τα υπέροχα την εμμονή των γονιών να το δουν επιστήμονα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, προσθέστε τη στέρηση, τη μιζέρια και την επερχόμενη ανεργία και έχετε πάραυτα το κοκτέιλ που «σκοτώνει». Έτσι, πλήρως εξοπλισμένο με αξίες, πρότυπα και οράματα πάει τη Δευτέρα στο σχολείο του για να ακούσει για θρησκεία, επιστήμες, φιλοσοφία, ιστορία, τους αρχαίους ημών και τα τοιαύτα. Με τέτοιο υπόβαθρο, σε ένα απαξιωμένο στην κοινωνία δημόσιο σχολείο, υπήρχε περίπτωση να μην εκφραστεί με συνθήματα του τύπου «τα σχολεία φυλακές, μπάτσοι οι καθηγητές», «δεν είναι τα βιβλία, δεν είναι οι βαθμοί, εκείνο που μας λείπει είναι η ζωή»; Υπήρχε περίπτωση να

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

μη καταστρέψει, να μη βιαιοπραγήσει, να μη διαγωνισθεί στην επίδειξη ωμότητας και κυνισμού;

Αυτή είναι, σε γενικές γραμμές, η μαγιά που έχει στα χέρια του ο δάσκαλος, αυτά πρέπει να αντιπαλέψει και είναι ομολογουμένως πολύ δύσκολα. Πώς θα πείσει; Πώς θα εμπνεύσει; Πώς θα ενθουσιάσει; Παιδί tabula rasa είχαμε και μας τέλειωσε. Τώρα πρέπει να είναι εξοπλισμένος, προϊδεασμένος, προετοιμασμένος, ενημερωμένος, ακέραιος – όλα σε υπερθετικό βαθμό – έτοιμος να ανεχθεί σκληρότητα, βαριεστημάρα, ειρωνεία, επιθετική συμπεριφορά, παρεμβάσεις και άλλα πολλά – θυσία ζωής δηλαδή. Όλα αυτά μέσα σε ένα δεδομένο εκπαιδευτικό σύστημα γκρίζο, αγκυλωμένο, πολυμεταρρυθμισμένο, αποστεωμένο, αποπνευματοποιημένο και – πώς τα καταφέρνουμε – πάντα αποτυχημένο. Και μένει το φιλότιμο που, χρόνια τώρα, μας σώζει αλλά και μας χαντακώνει. Κάποιοι σαν να μη θέλουν να καταλάβουν ότι το σχολείο, για να είναι παραγωγικό, πρέπει να είναι και ευχάριστο και χαρούμενο και όμορφο και δημιουργικό και πως τέτοιο χαρακτήρα δεν θα αποκτήσει με πολιτικές μικροψυχίες, τεχνοκρατικές αντιλήψεις και δήθεν μεταρρυθμίσεις. Θα αποτελέσει ένδειξη καχυποψίας αν ομολογήσω ότι το δημόσιο σχολείο βάλλεται σκοπίμως· ότι δεν με πείθουν πια οι στίχοι του Σαββόπουλου: «τι να φταίν' απρόσωποι»; Προκατάληψη δεν είχα για δαύτους ούτε τους θεωρώ όλους ένα, όπως κάνουν εκείνοι με μας, αλλά μου φαίνεται πως ξεχείλισε το ποτήρι.

Τα γράφω τούτα εδώ γιατί με πήρε το παράπονο. Και μένα και πολλούς άλλους. Με αφορμή εκείνο το θλιβερό γεγονός εκεί στην επαρχία και την ακόμα πιο θλιβερή απόφαση του συλλόγου των καθηγητών να βάλουν στο ίδιο τσουβάλι θύμα και θύτες με εκείνη την υποκριτική πενήτημερη, βάλθηκαν όλοι να μας χαντακώσουν. Δρυός πεσούσης, βλέπετε, και όποιον πάρει ο Χάρος. Όμως με το συμπάθιο, αγαπητά τηλεοπτικά και άλλα αρπαχτικά μέσα, έστω και μέσα σε τούτο τον κοινωνικό κυκεώνα, έχω άλλη γνώμη. Φέρνω στο νου όλους αυτούς τους δασκάλους που θυσιάζονται, θυσία που δεν φαντάζεστε, για να σώσουν τα παιδάκια που εσείς καταδικάζετε. Και είναι χιλιάδες. Και εκείνοι και τούτα. Και όσο και αν ισοπεδώνετε, δεν είναι η εικόνα της πλειονότητας των σχολείων αυτή που σκοπίμως παρουσιάζετε. Και σεμνότητα υπάρχει και δουλειά παλικάρις γίνεται μέσα σε αντίξοες συνθήκες από την πλειονότητα των διδασκόντων, δουλειά την οποία εσείς ποτέ δεν αναδείξατε, δεν επιβραβεύσατε και δεν τιμήσατε. Μόνο ξέρετε ευσχήμως να καταδικάζετε.

Όσο για εκείνα τα παιδιά, τι να πεις για εκείνα τα παιδιά· τους πρωταγωνιστές, εννοώ, των γεγονότων (με σεξ, ναρκωτικά και βίντεο), που σκανδάλισαν την άμεμπτου ηθικής κοινωνία μας. Εικόνα της

**ΕΠΙΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

κοινωνίας που φτιάξανε είναι και ψάξε εσύ να βρεις τους θύτες και τα θύματα. Αν δεν είναι η έλλειψη αγάπης, η μοναξιά, η στέρηση, τότε είναι οι πειρασμοί – πλείστοι όσοι και με φανταχτερό περιτύλιγμα – που πλασάρουν οι έμποροι της ανθρώπινης ψυχής· είναι η όλο και αυξανόμενη σκληρότητα για τον πόνο των άλλων, είναι η ανοχή της δολιότητας, η προσωρινότητα και η βιασύνη να τα ζήσουμε όλα σε μια στιγμή· είναι όλη εκείνη η πολιτισμική σαβούρα, που αν τους τη «στερήσεις», στερείς – λένε – την ελευθερία τους. Είναι όλα τούτα που τα απειλούν. Και δεν περιμένουν τίποτα – ή μάλλον περιμένουν ένα θαύμα – και αυτή είναι η κατάντια μας.

Ακούσαμε πολλά αυτές τις μέρες. Βαθιές αναλύσεις της τραγικότητας και της ρηχότητάς μας. Χωνευτήρι το μυαλό μας, αλλά τι τα θέλουμε, βρε αδερφέ, τα μεγαλόστομα. Ας κάνουμε πρώτα τα αυτονόητα, ας βάλουμε κάποιες σταθερές στη ζωή μας, στην οικογένεια, στο σχολείο... Ας πατήσουμε ένα φρένο· όπως τραγούδαγε ο Paul Simon εκεί στα '70 «Slow down, you move too fast, you've got to make the moment last». Ας ξεφύγουμε από την άβολη βολή μας. Θέλει αρετή και τόλμη και θυσίες η ζωή που ... νοσταλγούμε.

Χρήστος Σταθάτος, εφημερίδα Ελευθεροτυπία, 6 – 11 – 2006.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

(...) Ένας από τους πιο οξυδερκείς κι επιτυχημένους συγγραφείς του καιρού μας, ο Ουμπέρτο Έκο, είπε κάποτε, αναφερόμενος στα παιδιά και στην παιδεία: «Η παιδεία βρίσκεται σε παρακμή, οι νέοι δε θέλουν πια να μάθουν τίποτα, οι τυφλοί οδηγούν τους τυφλούς και τους γκρεμίζουν σε αβύσσους, τα πουλιά αφήνουν τις φωλιές πριν μάθουν να πετούν».

Θλιβερή διαπίστωση μιας θλιβερής κατάστασης, που έχει πάρει παγκόσμιες διαστάσεις και που συνθέτει το σοβαρότερο πρόβλημα – ίσως – του καιρού μας, την κρίση της παιδείας, που είναι μια κρίση αξιών. Η σύγχρονη παιδεία μπορεί να δίνει στους νέους κάποιες γνώσεις ως χρηστικά εφόδια, αλλά δεν τους δίνει το φως να βλέπουν μακριά και βαθιά, δεν τους δίνει την ικανότητα να πετούν. Ίσως μια ευχέρεια να περπατούν και πιο συχνά να έρπουν. Φυσικό επακόλουθο να οδηγούνται από τυφλούς στην άβυσσο.

Όμως η παιδεία δεν είναι μια απλή χρησιμοθηρική λειτουργία, ένα απλό επαγγελματικό εφόδιο. Είναι μια ευρύτερη κοινωνική λειτουργία, που, πέρα από τις αναγκαίες γνώσεις, προωθεί τη γύμναση του στοχασμού και την αναγωγή της ψυχής σε υψηλές βαθμίδες, με στόχο να

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

συντελέσει στην ηθικοπνευματική βελτίωση των νέων, ώστε αυτοί να ενταχθούν ως ολοκληρωμένες προσωπικότητες στο κοινωνικό σώμα. Είναι λογικό ένα σύγχρονο σχολείο να είναι πραγματικά σύγχρονο – να λαβαίνει υπόψη τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες, ώστε να μη λειτουργεί σε εξωπραγματική βάση. Αλλά είναι επίσης αναγκαίο να διευκρινιστεί πως, λέγοντας «ανάγκες», δεν πρέπει να περιοριζόμαστε μόνο στις υλικές. Αν ο προβληματισμός μας εντοπιστεί μόνο στην κάλυψη των υλικών αναγκών, μόνο στη μέριμνα να δημιουργήσουμε μια παιδεία «παραγωγική», δε θα μπορέσουμε να ξεφύγουμε από τα αδιέξοδα. Πραγματικά παραγωγική παιδεία είναι αυτή που δημιουργεί άρτιους ανθρώπους κι όχι κάποια «στελέχη», εφοδιασμένα με κάποια στοιχεία τεχνικής δεξιότητας, που ένας άρτιος πνευματικά άνθρωπος μπορεί να κατακτήσει μέσα σε ελάχιστο χρόνο, αν τα θεώρησε αναγκαία για τη ζωή του. Ένα παιδί με πνευματικότητα είναι ικανό για οποιαδήποτε δεξιότητα. Είναι θλιβερό, λοιπόν, να θυσιάζεται ο πνευματικός ρόλος του σχολείου στο όνομα κάποιων οικονομικών, δήθεν, αναγκαιοτήτων.

Το σχολείο οφείλει να καλλιεργεί την ευαισθησία, τη φαντασία και την υπεύθυνη κριτική σκέψη, ώστε να μπορεί ο αυριανός πολίτης να αντιτάξει τη λογική του στα άλογα μηνύματα του μαζοποιημένου κόσμου μας. Προσφέροντας τη δυνατότητα λογικής ανάλυσης, με γνώσεις σαφείς και τεκμηριωμένες και καλλιεργώντας την παρατήρηση, τη φιλομάθεια και την πνευματική ανησυχία, το σχολείο γίνεται το θερμοκήπιο, όπου θα αναπτυχθούν οι αυριανοί συνεχιστές του επιστημονικού θαύματος. Παράλληλα, το σχολείο, με το να καλλιεργεί με ουσιαστική μελέτη την ικανότητα πολύπλευρης αντιμετώπισης των πραγμάτων, μπορεί να «νικήσει» τον τύπο του μονοδιάστατου και κοντόφθαλμου τεχνοκράτη. Η άσκηση της κριτικής σκέψης, της πολύπλευρης παρατήρησης ενισχύει την αυτοπεποίθηση των νέων και προσφέρει στην κοινωνία νέα δυναμικά κύτταρα, ικανά να λειτουργήσουν μέσα σε δημοκρατικές διαδικασίες.

Αλλά για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας εξίσου απαραίτητη είναι και η καλλιέργεια της ψυχής. Η πνευματική δύναμη χωρίς την παρουσία ανθρώπινου ήθους γίνεται δύναμη ανεξέλεγκτη και καταστροφική. Η ανθρωπιά καθορίζει το δρόμο στη δύναμη, η ανθρωπιά πρέπει και να την κατευθύνει. Κι αυτό περισσότερο πρέπει να ισχύσει σε μια εποχή, όπως η δική μας, όπου πολλοί επιστήμονες αρνούνται το ηθικό βάρος των γνώσεων ή των ανακαλύψεών τους, όπου η επιστήμη καταντά απλή ειδικευμένη τεχνική δεξιοτεχνία κι ο άνθρωπος γίνεται μέσο ή, στη χειρότερη περίπτωση, πειραματόζωο. Σε αυτούς τους δύσκολους, από ηθική άποψη, καιρούς το σχολείο οφείλει, πέρα από τα αναγκαία γνωστικά εφόδια, να εμφυτεύσει στους μαθητές

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:
Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

την έννοια της υπευθυνότητας, της αγάπης για το συνάνθρωπο και το δημοκρατικό ήθος.

Σαράντος Καργάκος, Θέματα Παιδείας, 17 Οκτωβρίου 1987

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Ποια είναι η σύγχρονη πραγματικότητα για τον έφηβο μαθητή, με την οποία έρχεται αντιμέτωπος ο εκπαιδευτικός σήμερα, σύμφωνα με το πρώτο κείμενο;

[Μονάδες: /10]
2. Πώς πρέπει να λειτουργεί το σχολείο, σύμφωνα με το δεύτερο κείμενο, ώστε να καλλιεργήσει στο νέο μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα;

[Μονάδες: /10]
3. Να επισημάνετε τα δομικά μέρη της τελευταίας παραγράφου του δεύτερου κειμένου.

[Μονάδες: /5]
4. α) Να δώσετε τους συνώνυμους όρους των υπογραμμισμένων λέξεων του πρώτου κειμένου. β) *υπόβαθρο, προϊδεασμένος, πλειονότητας, αντίξοες, φανταχτερό* (πρώτο κείμενο): Να σχηματίσετε, χρησιμοποιώντας τις παραπάνω λέξεις, προτάσεις, ώστε να αναδεικνύεται η σημασία τους.

[Μονάδες: /10]
5. Να επισημάνετε πέντε φράσεις του δευτέρου κειμένου, στις οποίες η γλώσσα λειτουργεί συνυποδηλωτικά.

[Μονάδες: /5]
6. Σε μια δημόσια ομιλία σας προς το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου σας αναλαμβάνετε να υποστηρίξετε την άποψη ότι σήμερα υπάρχουν νέοι οι οποίοι πιστεύουν σε αξίες και ιδανικά, αλλά και να τονίσετε τη συμβολή του σχολείου στην καλλιέργεια αυτών.

[Μονάδες: /60]

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:
Ντίνια Μαρία, φιλόλογος
ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΩΤΟ:

Το bullying επιβαρύνει την υγεία σε βάθος χρόνου

Ο συνεχής σχολικός εκφοβισμός επιβαρύνει και μακροπρόθεσμα την υγεία των παιδιών που έχουν πέσει θύματά του, καθώς οι ψυχοσωματικές **συνέπειες** συσσωρεύονται διαχρονικά, σύμφωνα με μια νέα αμερικανική επιστημονική έρευνα.

Η μελέτη δείχνει για πρώτη φορά πως το bullying μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις για την ψυχική, νοητική και σωματική υγεία του παιδιού και όχι μόνο βραχυπρόθεσμα, ιδίως αν το παιδί πέφτει συστηματικά θύμα λεκτικής και σωματικής βίας εκ μέρους άλλων παιδιών.

Οι ερευνητές, με επικεφαλής την κοινωνική ψυχολόγο Λόρα Μπόγκαρτ της Ιατρικής Σχολής του πανεπιστημίου Χάρβαρντ και του Νοσοκομείου Παιδών της Βοστώνης, που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο περιοδικό της Αμερικανικής Ακαδημίας Παιδιατρικής «Pediatrics», σύμφωνα με το πρακτορείο Ρόιτερ, μελέτησαν σχεδόν 4.300 μαθητές δημοτικού και γυμνασίου και διαπίστωσαν ότι περίπου το 30% έπεφταν θύμα εκφοβισμού στο σχολείο (σπρωξιές, ξύλο, βρισιές κ.α.).

Η έρευνα (που δεν συμπεριέλαβε τον online εκφοβισμό στο διαδίκτυο) αξιολόγησε τη σωματική και ψυχική υγεία όλων των παιδιών και βρήκε ότι όσα ποτέ δεν είχαν υπάρξει θύματα εκφοβισμού ήταν τα πιο υγιή από ψυχολογική άποψη. Όμως, ακόμα και τα παιδιά που κάποτε, πριν από πολλά χρόνια, είχαν γνωρίσει «στο πετσί τους» τον εκφοβισμό, αλλά όχι πρόσφατα, συνέχιζαν να εμφανίζουν ψυχικά τραύματα, αν και όχι στον ίδιο βαθμό με όσα παιδιά συνέχιζαν χωρίς **διακοπή να βιώνουν** τέτοια βία.

Τα παιδιά με τη μεγαλύτερη επιδείνωση της ψυχικής – νοητικής υγείας τους σε βάθος χρόνου ήταν αυτά που δέχονταν συνεχή εκφοβισμό σε όλες τις τάξεις του σχολείου. Το αποτέλεσμα αυτής της συμπεριφοράς ήταν να μη νιώθουν καλά με τον εαυτό τους, να έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και τάση για κατάθλιψη.

«Οι συνέπειες του εκφοβισμού μπορούν να δράσουν σαν χιονοστιβάδα με το πέρασμα του χρόνου», δήλωσε η Λόρα Μπόγκαρτ. Τα παιδιά που βιώνουν τον εκφοβισμό σε πάνω από μία τάξεις στο σχολείο έχουν και τα πιο σοβαρά προβλήματα στο μέλλον. «Η έρευνα δικαιολογεί

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

την άμεση και έγκαιρη παρέμβαση για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού», δήλωσε η Αμερικανίδα ψυχολόγος.

Σύμφωνα με τους ερευνητές, το πρώτο βήμα για τους γονείς είναι, μέσω του διαλόγου, να καταφέρουν να πείσουν το παιδί τους να μιλήσει ανοιχτά για το πρόβλημά του. Οι γονείς, επίσης, πρέπει να έχουν τον νου τους για τυχόν σωματικά σημάδια, όπως γρατζουνιές ή μώλωπες στο σώμα του παιδιού τους (ιδίως στα παιδιά μικρότερης ηλικίας), καθώς και για ξαφνικές αλλαγές στη συμπεριφορά του, όπως είναι το να μη θέλει να πάει σχολείο, να δείχνει αγχωμένο, φοβισμένο ή λυπημένο.

Οι ομάδες παιδιών που πέφτουν συχνότερα θύματα bullying είναι τα παχύσαρκα παιδιά, αυτά που έχουν κάποια κινητική ή άλλη αναπηρία, όπως και τα ομοφυλόφιλα. Επίσης, τα συνεσταλμένα και εσωστρεφή παιδιά είναι συνήθως πιο ευάλωτα.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

Πάνω από 5% οι «τσαμπουκάδες» των σχολείων

Οι μαθητές που ασκούν εκφοβισμό και βία στο σχολείο υπολογίζεται ότι ξεπερνούν το 5% του συνόλου των μαθητών. Τα αγόρια εμπλέκονται περισσότερο σε περιστατικά σωματικής βίας σε σύγκριση με τα κορίτσια, τα οποία φαίνεται να εμπλέκονται πιο συχνά σε περιστατικά λεκτικής βίας.

Τα περιστατικά ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού εκδηλώνονται με μεγαλύτερη συχνότητα στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο, ενώ στο Λύκειο μειώνονται. Οι μισοί από τους μαθητές που δέχονται επιθέσεις εκφοβισμού και βίας στο σχολείο δεν αναφέρουν πουθενά το γεγονός, ενώ οι υπόλοιποι μισοί συνήθως το αναφέρουν σε φίλους τους και σπανιότερα στους εκπαιδευτικούς ή τους γονείς τους.

Τα ενδιαφέροντα αυτά στοιχεία από πανελλαδικές έρευνες παρουσίασε η παιδοψυχίατρος Κερασούλα Τζαβαλιά σε ειδική εκδήλωση που διοργάνωσε ο Σύλλογος Διδασκόντων του 6ου Δημοτικού Σχολείου Δάφνης σε συνεργασία με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων.

Για τα παιδιά – θύτες η κυρία Τζαβαλιά είπε ότι είναι παιδιά με ιδιαίτερη σωματική διάπλαση, που τους επιτρέπει να ασκήσουν βία, παιδιά με χαμηλή αυτοεκτίμηση και, παράλληλα, παιδιά με υπερκινητικότητα, παιδιά που επιθυμούν να τραβήξουν την προσοχή, να τύχουν αποδοχής και να γίνουν περισσότερο δημοφιλή μεταξύ των συμμαθητών τους, παιδιά με απουσία ενσυναίσθησης, που δεν αντιλαμβάνονται ότι προκαλούν σωματικό και ψυχικό πόνο.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:
Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

Τα θύματα είναι παιδιά ήσυχα, ευαίσθητα, συνεσταλμένα, αρκετές φορές παιδιά χαμηλής αυτοεκτίμησης, χαμηλής σχολικής απόδοσης, αδύναμης σωματικής διάπλασης. Πολλές φορές στόχος γίνονται παιδιά με διαφορετικό χρώμα δέρματος και διαφορετική εθνικότητα. Ο εκφοβισμός που έχουν υποστεί από τους συμμαθητές τους δημιουργεί μια σειρά ψυχοσωματικών συμπτωμάτων: παραπονούνται συχνά ότι έχουν πονοκέφαλο ή στομαχόπονο, έχουν δυσκολία με τον ύπνο, παρουσιάζουν αλλαγές στις διατροφικές τους συνήθειες, χάνουν το ενδιαφέρον τους για τα μαθήματα και εμφανίζουν απότομη ή σταδιακή πτώση στην απόδοσή τους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Ποιες είναι οι κυριότερες επιπτώσεις των φαινομένων βίας που δέχονται σήμερα τα παιδιά στο σχολείο;
[Μονάδες: /15]
2. Ποια παιδιά είναι τα κύρια θύματα του σχολικού bullying και ποια οι θύτες, σύμφωνα με τα κείμενα;
[Μονάδες: /15]
3. Να βρείτε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου του δεύτερου κειμένου.
[Μονάδες: /3]
4. Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο περιπτώσεις ποιητικής χρήσης της γλώσσας.
[Μονάδες: /2]
5. Να αποδώσετε με συνώνυμους όρους τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.
[Μονάδες: /5]
6. Σε μια δημόσια ομιλία που διοργανώνει το σχολείο σας με θέμα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο έφηβος αναλαμβάνετε να αναπτύξετε τα κυριότερα από αυτά και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορούν να επιλυθούν.
[Μονάδες: /60]

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:
Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

ΠΡΩΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

1. Σύμφωνα με το πρώτο κείμενο, ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει να αντιμετωπίσει μια νέα και σκληρή πραγματικότητα όσον αφορά τους μαθητές του. Πιο αναλυτικά, ο νέος σήμερα βάλλεται από τη σύγχρονη ηλεκτρονική τεχνολογία, κάτι που χαρακτηριστικά αποδίδεται από τον αρθρογράφο στην αρχή του κειμένου: «το καινούργιο video game (ξέρετε, εκείνο που προμηθεύει τον χειριστή ανάλογα με τα πτώματα που έχει συγκεντρώσει) και γκάτζετς θέλει και τις ταινίες βίας θέλει και κινητό με κάμερα θέλει». Η ψυχαγωγία του προέρχεται από χαμηλού επιπέδου ερεθίσματα, από αναγνώσματα με διαστρεβλωμένη την αίσθηση του χιούμορ. Παράλληλα, τα μηνύματα που δέχεται σήμερα ο νέος προέρχονται από μια κοινωνική πραγματικότητα απαξιωμένη από τον ίδιο, την οποία χαρακτηρίζει η βία, η ωμότητα, ο κυνισμός, ο αποτρόπαιος τρόπος ζωής. Επικρατεί έλλειψη αγάπης, μοναξιά, στέρηση, σκληρότητα για τον πόνο των άλλων, έντονοι κι απρόσωποι ρυθμοί ζωής. Όλα αυτά καθιστούν το νέο μαθητή ευερέθιστο, βίαιο, γεμάτο πλήξη κι ανία για ό,τι αφορά το ουσιαστικό νόημα της αληθινής παιδείας κι εκπαίδευσης.

2. Σύμφωνα με το δεύτερο κείμενο, το σχολείο οφείλει να λειτουργεί με συγκεκριμένους τρόπους, ώστε να καλλιεργεί στο νέο ολοκληρωμένη κι ουσιαστική προσωπικότητα. Ειδικότερα, είναι καλό να διευρύνει τις γνωστικές ικανότητες του νέου, προεκτείνοντας τη σκέψη και την κριτική του ικανότητα. Επιπλέον, ο χαρακτήρας του θα πρέπει να είναι καθαρά ανθρωπιστικός, με έμφαση στην ηθική και πνευματική βελτίωση του νέου. Ταυτόχρονα, η εκπαίδευση είναι απαραίτητο να «στέκεται» πλάι στις ανάγκες, τα προβλήματα, τις ανησυχίες του σύγχρονου εφήβου. Η αισθητική καλλιέργεια, εξάλλου, η καλλιέργεια της ευαισθησίας και της φαντασίας δίνουν ώθηση στην κρίση του, αλλά και αποτελούν εφόδια που θα τον βοηθήσουν να αντιμετωπίσει τη σκληρή σύγχρονη πραγματικότητα, την οποία χαρακτηρίζει ο απρόσωπος και μαζοποιημένος τρόπος ζωής. Τέλος, αξιοσημείωτη είναι και η ψυχική καλλιέργεια του νέου, που

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

επιτυγχάνεται μέσω της εκπαίδευσης, η εμφύσηση ήθους, η ανάδειξη της ανθρωπιάς, ειδικά σε τεχνοκρατικές κοινωνίες όπως η σημερινή, στην οποία, σύμφωνα με το κείμενο, «το σχολείο οφείλει, πέρα από τα αναγκαία γνωστικά εφόδια, να εμφυτεύσει στους μαθητές την έννοια της υπευθυνότητας, της αγάπης για το συνάνθρωπο και το δημοκρατικό ήθος».

3. **Θεματική περίοδος:** «*Αλλά για τη διαμόρφωση ... μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, εξίσου απαραίτητη είναι και η καλλιέργεια της ψυχής*»

Λεπτομέρειες – σχόλια: «*Η πνευματική δύναμη ... στη χειρότερη περίπτωση, πειραματόζωο*»

Περίοδος κατακλείδα: «*Σ' αυτούς τους δύσκολους ... και το δημοκρατικό ήθος*»

4. α) θέλει => επιθυμεί

εμμονή => προσήλωση, επιμονή (εδώ)

εξοπλισμένο => εφοδιασμένο

αντιπαλέψει => αντιταχθεί

ακέραιος => αλώβητος

β) **υπόβαθρο** => Το πνευματικό του υπόβαθρο τον κατέστησε ικανό να συλλάβει τα ιδιαίτερα νοήματα αυτού του έργου τέχνης.

προϊδεασμένος => Δεδομένου ότι η συμπεριφορά σου δεν ήταν η πρόεπουσα, θα έπρεπε να ήσουν προϊδεασμένος για τις πιθανές συνέπειες.

πλειονότητας => Η πλειονότητα των μαθητών σήμερα αδιαφορεί για μαθήματα παρωχημένα και ξεπερασμένα.

αντίξοες => Οι αστυνομικές αρχές, παρά τις αντίξοες συνθήκες που επικράτησαν, κατάφεραν να ανταποκριθούν στο καθήκον τους.

φανταχτερό => Τα φανταχτερά στολίδια δεν προδίδουν απαραίτητα και έναν αξιόλογο χαρακτήρα.

5. **γύμναση του στοχασμού, κοινωνικό σώμα, το σχολείο γίνεται το θερμοκήπιο, ηθικό βάρος, εμφυτεύσει στους μαθητές.**

6.

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι,

Αφόρμηση – εισαγωγή στο θέμα: με αφορμή τη συζήτηση που οργανώνει ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων του σχολείου μας, θα επιθυμούσα να αναφερθώ στο γεγονός ότι σήμερα υπάρχουν αξίες και ιδανικά, στα

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

οποία αξίζει οι νέοι να πιστεύουν, καθώς και να επισημάνω τη συμβολή του σχολείου στην καλλιέργεια αυτών.

Πρόλογος: Όπως είναι γνωστό, αξία είναι η ιδέα που καθορίζει τον τρόπο ζωής και σκέψης, καθετί που αναγνωρίζεται από ένα σύνολο ανθρώπων ως σημαντικό για τους ίδιους και αποτελεί μέτρο αξιολόγησης προσώπων, συμπεριφοράς, πραγμάτων, ενώ όταν αναφερόμαστε σε ιδανικό εννοούμε τον υψηλό πνευματικό ή ηθικό σκοπό, το τέλειο πρότυπο για το οποίο αγωνίζεται κάποιος, η ανώτερη επιδίωξη στην οποία στοχεύει, έστω κι αν δεν την κατακτά πάντα, καθώς δύσκολα μπορεί να πραγματοποιηθεί. Ειδικά σήμερα, η σημασία και των δύο είναι αποφασιστική για το νέο, ο οποίος έχει να αντιμετωπίσει μια πραγματικότητα με έντονα προβλήματα, όπως εκείνο της βίας, του υλικού ευδαιμονισμού, των έντονων κι απρόσωπων τρόπων ζωής και συμπεριφοράς, της μαζοποίησης, του οικολογικού προβλήματος, αλλά και της ανεργίας. Μέσα στις αντίξοες αυτές συνθήκες το σχολείο οφείλει με τους κατάλληλους τρόπους να βοηθήσει ουσιαστικά το σύγχρονο νέο να κατακτήσει ένα ουσιαστικό μέλλον.

Α΄ υποερώτημα:

Αξίες – ιδανικά στα οποία ο νέος μπορεί να πιστέψει:

- **Ηθικές:** αγάπη, δικαιοσύνη, ελευθερία, εντιμότητα, ειλικρίνεια, ταπεινοφροσύνη και άλλα (καλλιεργούνται από τους φορείς κοινωνικοποίησης, τη συνήθεια, την κοινή γνώμη, την προσωπική στάση – βάσει των αρετών αυτών αξιολογούμε, με αποτέλεσμα να απορρίπτουμε ή να αποδεχόμαστε αξίες).
- **Πνευματικές:** ερευνητικότητα, ευθυκρισία, γνώση, φρόνηση, διαλλακτικότητα, ανεκτικότητα και άλλα
- **Ψυχικές:** θέληση, υπομονή, επιμονή, τόλμη, αισιοδοξία, αυτοπεποίθηση, αγωνιστικότητα και άλλα
- **Κοινωνικές:** συνεργασία, άμιλλα, ομόνοια, σεβασμός, αλτρουισμός, αλληλεγγύη, ευσυνειδησία, εργατικότητα και άλλα
- **Υλικές ή Οικονομικές:** υλικά αγαθά, βιοτικές ανάγκες.
- **Θρησκευτικές ή Μεταφυσικές:** ευσέβεια, πίστη.
- **Αισθητικές ή Καλλιτεχνικές:** φιλοκαλία, καλαισθησία.
- **Πολιτικές:** δημοκρατία, δικαιώματα.
- **Εθνικές:** φιλοπατρία, παράδοση, εθνική ταυτότητα, ειρήνη.

Β΄ υποερώτημα:

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:
Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

η συμβολή του σχολείου στην καλλιέργεια αξιών – ιδανικών

- **Η πνευματική καλλιέργεια των νέων, δηλαδή η διάπλαση ανθρώπων σκεπτόμενων, με αναπτυγμένη την ορθή κρίση, το στοχασμό και την οξύνοια του πνεύματος:** Έτσι, καταπολεμείται η άγνοια και η αμάθεια, παράγεται η γνώση και ο μαθητής, αντιλαμβανόμενος ρεαλιστικά την πραγματικότητα, καθίσταται πνευματικά ελεύθερος. Έχει τη δυνατότητα, λοιπόν, να εντοπίσει τα «κακώς κείμενα», να προβεί σε γόνιμη αμφισβήτησή τους, να αντισταθεί στους μηχανισμούς παραπληροφόρησης και προπαγάνδας, που οδηγούν στη χειραγώγηση και μαζοποίηση του ατόμου, να απαλλαγεί από αναχρονιστικές αντιλήψεις, που θολώνουν την όραση, να υπερκεράσει τη στείρα ειδίκευση, που επιτείνει την πνευματική μονομέρεια. Με αυτά τα εφόδια ο νέος θα προβαίνει σε ορθές και επιτυχημένες επιλογές στη ζωή του.
- **Η ηθική και ψυχική διαπαιδαγώγηση της μαθητιώσας νεολαίας:** Μεταγγίζοντας αξίες, αρχές και υγιή πρότυπα, το σχολείο αποβλέπει στη διάπλαση ατόμων με ήθος και αρετές (υπευθυνότητα, αυτοπειθαρχία, ανθρωπιά και άλλες), τα οποία προβαίνουν σε ενδοσκόπηση, επιδιώκουν την αυτογνωσία και αγωνίζονται για την τιθάσευση των παθών και των αδυναμιών τους, που προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η εμφύσηση ιδανικών και ανώτερων σκοπών είναι αναγκαία, ιδίως στην εποχή μας που κατακλύζεται από φαινόμενα αμοραλισμού, αλαζονείας και απανθρωπιάς. Συνάμα, το σχολείο στοχεύει στην ενδυνάμωση των ψυχικών αρετών (θάρρος, τόλμη, αγωνιστικότητα), έτσι ώστε οι νέοι να αντιμετωπίζουν τη ζωή ενεργητικά και όχι παθητικά (μιορολατρία), ενώ, παράλληλα, επιδιώκει τον εξευγενισμό της ψυχής του ατόμου και την εκλέπτυνση των συναισθημάτων του, προκειμένου να αντιπαλέψει την αναλγησία των καιρών μας, μια που η ψυχρή λογική καταπιέζει τις ευαισθησίες.
- **Η κοινωνική και πολιτική ένταξη της νεολαίας:** Ως μικρογραφία της κοινωνίας, η σχολική κοινότητα επιχειρεί με κανόνες και νόμους να διαμορφώσει ανθρώπους, που θα προτάσσουν το συλλογικό όφελος και όχι μόνο το ατομικό, που θα συνεργάζονται και θα αναπτύσσουν τις κοινωνικές αρετές της αλληλεγγύης και της ανεκτικότητας, αλλά και θα εναντιώνονται στο ρατσισμό και τον καιροσκοπισμό. Το σχολείο προετοιμάζει τους αυριανούς πολίτες, που θα συμμετέχουν στα κοινά, θα πειθαρχούν στους νόμους της κοινωνίας, θα χρησιμοποιούν το διάλογο και την πειθώ και όχι τη βία για να λύνουν τις διαφορές τους. Διαμορφώνει,

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

δηλαδή, ενεργούς πολίτες, σφυρηλατώντας δημοκρατικές και αkéραιες προσωπικότητες, ιδιαίτερα σε μια εποχή, στην οποία παρατηρείται αδιαφορία για τα κοινά, εκτεταμένη κρίση της πολιτικής αλλά, κυρίως, διόγκωση της αδικίας και της ανισότητας.

- **Η εθνική συνείδηση των νέων:** Μεταβιβάζοντας την υλική, πνευματική, πολιτιστική κληρονομιά στις νέες γενιές, ο θεσμός του σχολείου φιλοδοξεί να ενσταλάξει στους μαθητές το νόημα της εθνικής ταυτότητας και να ενδυναμώσει το εθνικό φρόνημα και τη φιλοπατρία.

Επίλογος: Ανακεφαλαιωτικά, αξίζει να τονιστεί ότι το σχολείο φιλοδοξεί να ανεβάσει τη μορφωτική στάθμη του λαού και να προετοιμάσει ελεύθερους πολίτες, που θα συντελέσουν στη διαμόρφωση ενός καλύτερου μέλλοντος μέσα από το σωστό τρόπο προσέγγισης του νέου. Έτσι, ο τελευταίος θα υιοθετήσει σταθερές βάσεις και αξίες, στις οποίες μπορεί να στηριχθεί και να οικοδομήσει ένα βέβαιο μέλλον.

Αποφώνηση: Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

1. Σύμφωνα με τα κείμενα, τα παιδιά που αντιμετωπίζουν φαινόμενα βίας στο σχολείο έρχονται αντιμέτωπα με μια σειρά δυσάρεστων αποτελεσμάτων. Αρχικά, οι συνέπειες είναι ψυχοσωματικές. Το παιδί εμφανίζει έντονα ψυχικά τραύματα, αλλά και σωματικά, όπως είναι οι γρατζουνιές ή οι μώλωπες στο σώμα. Παραπονιέται συχνά ότι έχει πονοκέφαλο ή στομαχόπονο, δυσκολία με τον ύπνο, παρουσιάζει αλλαγές στις διατροφικές συνήθειες, χάνει το ενδιαφέρον του για τα μαθήματα και εμφανίζει συχνά απότομη ή σταδιακή πτώση στην απόδοσή του. Παρατηρούνται, επίσης, επιπτώσεις στην ψυχική και νοητική υγεία των παιδιών αυτών σε βάθος χρόνου, αφού αυτά δε νιώθουν καλά με τον εαυτό τους, έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και τάση για κατάθλιψη. Τέλος, έχουν διαπιστωθεί και ξαφνικές αλλαγές στη συμπεριφορά τους, όπως είναι η άρνηση προς το σχολείο, το άγχος, ο φόβος, η λύπη.

2. Τα παιδιά που είναι θύματα bullying είναι παχύσαρκα παιδιά, ενώ δεν είναι λίγες και οι περιπτώσεις των παιδιών που έχουν κάποια κινητική ή άλλη αναπηρία, αλλά και τα ομοφυλόφιλα. Επίσης, τα συνεσταλμένα και εσωστρεφή παιδιά είναι συνήθως πιο ευάλωτα. Πρόκειται για παιδιά ήσυχα, ευαίσθητα, συνεσταλμένα. Θύματα πέφτουν, επίσης, οι

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

περιπτώσεις παιδιών με χαμηλή αυτοεκτίμηση, χαμηλή σχολική απόδοση, αδύναμη σωματική διάπλαση.

Τα παιδιά – θύτες είναι παιδιά με ιδιαίτερη σωματική διάπλαση, που τους επιτρέπει να ασκήσουν βία, παιδιά με χαμηλή αυτοεκτίμηση και υπερκινητικότητα. Παράλληλα, πρόκειται για τις προσωπικότητες εκείνες που επιθυμούν να ελκύουν την προσοχή, να τύχουν αποδοχής και να γίνουν περισσότερο δημοφιλή μεταξύ των συμμαθητών τους. Τα παιδιά αυτά είναι άτομα που δεν έχουν συναίσθηση όσων προκαλούν σε σωματικό και ψυχικό επίπεδο.

3. **Θεματική περίοδος:** «*Τα θύματα είναι παιδιά ήσυχα, ευαίσθητα, συνεσταλμένα, αρκετές φορές παιδιά χαμηλής αυτοεκτίμησης, χαμηλής σχολικής απόδοσης, αδύναμης σωματικής διάπλασης*» / **Λεπτομέρειες – σχόλια:** «*Πολλές φορές στόχος γίνονται παιδιά με διαφορετικό χρώμα ... σταδιακή πτώση στην απόδοσή τους*» / **Περίοδος κατακλείδα:** *παραλείπεται.*

Ο τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι το **αίτιο – αποτέλεσμα**. Ο συγγραφέας παρουσιάζει στην παράγραφο το φαινόμενο και εκθέτει κάποιες από τις συνέπειές του.

4. *είχαν γνωρίσει «στο πετσί τους», μπορούν να δράσουν σαν χιονοστιβάδα*

5. **συνέπειες:** *αποτελέσματα, επιπτώσεις*

διακοπή: *παύση*

βιώνουν: *ζουν*

επιθυμούν: *θέλουν*

αντιλαμβάνονται: *κατανοούν*

6.

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι,

Αφόρμηση – εισαγωγή στο θέμα: με αφορμή τη σημερινή συζήτηση που αφορά την ευαισθητοποίησή μας σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι σήμερα, δράττομαι της ευκαιρίας να παρουσιάσω τα κυριότερα από αυτά αλλά και να προτείνω τρόπους με τους οποίους μπορούν να επιλυθούν.

Πρόλογος: Η εφηβεία αφορά τη χρονική περίοδο της ζωής του ανθρώπου που βρίσκεται ανάμεσα στην παιδική ηλικία και την ωριμότητα και χαρακτηρίζεται από την αύξηση των πνευματικών ικανοτήτων και την

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**
Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

ένταση του συναισθηματικού βίου του εφήβου. Αναμφισβήτητα, η εφηβεία είναι μια εποχή στην οποία συντελούνται σημαντικές βιολογικές, ψυχολογικές, πνευματικές και κοινωνικές αλλαγές. Κατά τη διάρκειά της, μάλιστα, συμβαίνουν ορμονικές αλλαγές, που αποτελούν την αιτία μετάβασης του έφηβου ατόμου στην αντρική ή γυναικεία, αντίστοιχα, ωριμότητα. Οι βιολογικές αυτές ψυχοσωματικές μεταβολές έχουν επίδραση στον χαρακτήρα και, γενικότερα, στη ζωή του εφήβου. Σε αυτή την ευαίσθητη, λοιπόν, ηλικία ο νέος καλείται να αντιμετωπίσει σήμερα αρκετά προβλήματα, στα οποία οφείλουμε να τον βοηθήσουμε.

Α) προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο έφηβος

- **Η κρίση του θεσμού της οικογένειας** (απουσία επικοινωνίας, υπερπροστασία, άκριτος φιλελευθερισμός κ. ά.), που, αφενός, δε βοηθά τον νέο να ωριμάσει και να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες της ζωής και, αφετέρου, προκαλεί προβλήματα ένταξης στα νέα άτομα (δυσκολία κοινωνικής προσαρμογής – ομαλής κοινωνικοποίησης, αρνητικός κομφορμισμός).
- **Οι αδυναμίες της εκπαίδευσης:** το εξοντωτικό πρόγραμμα, ο στυγνός ανταγωνισμός, ο τεχνοκρατικός προσανατολισμός και η απουσία μιας ευρύτερης ανθρωπιστικής παιδείας δεν ευνοούν την ανάπτυξη του μορφωτικού επιπέδου των νέων και συντελούν στην αδυναμία συγκρότησης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας.
- **Η δυσχερής επαγγελματική αποκατάσταση,** η ανεργία, η υποαπασχόληση και η ετεροαπασχόληση καθιστούν δυσοίωνα την επαγγελματική και κοινωνική καταξίωση.
- **Η κυριαρχία του καταναλωτικού προτύπου:** η αναγωγή του σε σκόπο ζωής του σύγχρονου ανθρώπου (ψεύτικες μορφές ευτυχίας, υποδούλωση στα υλικά αγαθά).
- **Η κρίση των ηθικών αξιών, η παρακμή των ιδανικών, η προβολή αρνητικών προτύπων, το χρησιμοθηρικό πνεύμα της εποχής** δημιουργούν ιδεολογική σύγχυση και αποπροσανατολίζουν τους νέους, που μοιάζουν να παραπαίουν χωρίς πυξίδα στη ζωή τους (έλλειψη υγιούς προσανατολισμού).
- **Η δυσκολία ανάπτυξης διαπροσωπικών σχέσεων και καλλιέργειας:** η έλλειψη κατανόησης και υγιούς κοινωνικότητας, το επικοινωνιακό χάσμα, η αδιαφορία και η καχυποψία επιτείνουν τη μοναξιά και την κοινωνική απομόνωση, η οποία βιώνεται εντονότερα στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- **Η ζωή στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις επιφέρει ψυχολογικά προβλήματα** (λ. χ. άγχος, ανασφάλεια, κόπωση, πλήξη) ωθεί σε

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Φιλολογική επιμέλεια θεμάτων και απαντήσεων:

Ντίνια Μαρία, φιλόλογος

υποκατάστατα ευφορίας, όπως είναι τα ναρκωτικά και το αλκοόλ, ενισχύει τη μελαγχολία, την αδιαφορία, τον μηδενισμό και τις τάσεις αυτοκαταστροφής. Επίσης, στα αστικά κέντρα σημειώνεται έντονη παραβατική δράση, στην οποία παρασύρεται κάποια μερίδα της νεολαίας (βία, έγκλημα, αναρχία), αλλά και η συνεπαγόμενη περιθωριοποίησή τους.

- **Η έλλειψη πραγματικού ελεύθερου χρόνου και η νόθη ψυχαγωγία** δε συνιστούν αγωγή και ανάταση της ψυχής αλλά ψυχοκτονία.
- **Η διάσταση στις σχέσεις των γενεών**, οι αλληλοκατηγορίες νέων και ώριμων και οι επιπτώσεις αυτού του χάσματος δε συνιστούν κλίμα σύμπνοιας και συνεργασίας για τη νέα και παλαιά γενιά.

Β) Τρόποι επίλυσης των παραπάνω προβλημάτων

- **Ενίσχυση του ρόλου της οικογένειας:** οι γονείς οφείλουν να αφουγκράζονται τις αγωνίες των νέων, να συνδιαλέγονται, να ενδιαφέρονται για τα προβλήματά τους και να συνεργάζονται για την αντιμετώπισή τους, με απώτερο στόχο την αποκατάσταση της επικοινωνίας και την ψυχική επαφή.
- **Λήψη κατάλληλων μέτρων από την πολιτεία** για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας, υποδομή για τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου κ. ά.
- **Ίσες ευκαιρίες για όλους τους νέους**, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση.
- **Προβολή σωστών και καταπολέμηση των ευτελών προτύπων** που προβάλλονται από τα ΜΜΕ με στόχο την ηθικοποίηση του νέου
- **Συμμετοχή του νέου σε κάθε κοινωνική δραστηριότητα που τον αφορά**
- **Παροχή ανθρωπιστικής παιδείας**

Επίλογος: Είναι σημαντικό, λοιπόν, να ευαισθητοποιηθούμε απέναντι σε όλα αυτά τα προβλήματα και να συμβάλουμε όλοι δραστικά στην αντιμετώπισή τους, προκειμένου να καταστήσουμε τον σύγχρονο νέο δυνατό και έτοιμο να ενταχθεί ομαλά σε ένα κοινωνικό σύνολο, το οποίο καλείται να εξελίξει.

Αποφώνηση: Ευχαριστώ για την προσοχή σας.